

SPRAVEDLNOST PODLE JOSEFA

Kázání ze dne 20. 12. 2020

Matouš 1,18-25: Narození Ježíšovo událo se takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena Josefovi, ale dříve, než se sešli, shledalo se, že počala z Ducha svatého. Její muž Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vystavit hanbě; proto se rozhodl propustit ji potají. Ale když pojal ten úmysl, hle, anděl Páně se mu zjevil ve snu a řekl: "Josefe, syny Davidův, neboj se přijmout Marii, svou manželku; neboť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého. Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů." To všechno se stalo, aby se splnilo, co řekl Hospodin ústy proroka: 'Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Immanuel', to jest přeloženo 'Bůh s námi'. Když se Josef probudil ze spánku, učinil, jak mu přikázal anděl Hospodinův, a přijal svou manželku k sobě. Ale nežili spolu, dokud neporodila syna, a dal mu jméno Ježíš.

Ježíš se měl narodit do světa ovládaného muži. Možná také proto hlavní postavou dnešního čtení není ani Marie, ani dítě, nýbrž Josef. Co byl zač tenhle Josef? A jakou úlohu hrál ve vánočním příběhu? O tom dnes budeme společně přemýšlet. V biblickém textu se o něm dozvídáme tři důležité charakteristiky. Nejprve původ.

1. Syn Abrahamův a syn Davidův

První řádky Matoušova evangelia jsou na první poslech trochu nudným výčtem roztodivných jmen Josefových předků¹. Více než čtyřicet po sobě jdoucích generací zaznamenal pisatel evangelia. To je hodně! Josef o svých kořenech asi věděl mnoho, mnohem víc, než kolik toho známe my o svých kořenech. Čtyřicet předcházejících generací – zkuste si to doma přečíst.

Někdo si možná položí otázku, zda vůbec je důležité vědět, kdo byl můj pra-pra-pra-pra-pra-pra-pra-pra-pra-pra-praděd. K čemu to je může být dobré? A kromě toho strom našich předků se rozrůstá do veliké šíře: máme dva rodiče, čtyři prarodiče, osm pra-prarodičů, šestnáct pra-pra-prarodičů atd. S každým další „pra“ je to dvojnásobek osob, kteří k nám patří, dvojnásob osudů, příběhů, vlivů. Geneticky jsme propojeni a propleteni s obrovským množstvím lidí. Nejsme schopní ani všechna jména dohledat a už vůbec nemůžeme pojmut to, co je skryto za nimi.

Když tak nad tím přemýšlím, řekl bych, že je obrovská iluze, když se lidé dělí na Čechy, Slováky a další národnosti. Takové zjednodušování můžeme dělat jen proto, že své vlastní kořeny moc neznáme a netušíme, z koho a odkud skutečně pocházíme, nevíme dost dobře, kdo byli naši předkové před pěti, deseti, dvaceti generacemi. Z historie našich rodů toho až na výjimky příliš mnoho nevíme, a tak místo toho vyprávíme a ve škole se učíme historii Hanáků, Moravanů, Čechů a domníváme se, že to je nějak naše historie. Ale kdo ví?

Josef věděl o své minulosti mnoho, ale poctivě dodejme, že i jeho rodokmen je selektivní, je to toliko úzký výběr z košatého stromu praotců a pramatek. Josef věděl například, že je přímým potomkem slavného krále Šalomouna, věděl, že do jeho rodu patří Bohem pomazaný král David, věděl, že patří k praotcům víry – Abrahamovi, Izákovi, Jákobovi. Josef také věděl něco málo o tom, že součástí jeho rodiny jsou lidé úplně cizího, nežidovského původu.²

2. Snoubenec Marie

Další významná charakteristika je, že tentýž Josef si hodlá za manželku vzít dívku jménem Marie. Jsou už zasnoubeni, ještě tedy nejsou svoji, ale do roka a do dne svoji budou. A budou mít spolu děti a Josef bude svým dětem předávat rodinné stříbro: slova, sliby, závazky, které Bůh kdysi dal praotci

1 Viz Matouš, kap. 1, verše 1-17.

2 Jako je Rút, která pocházela z nepřátelského státu Moáb (viz kniha Rút, kap. 1-2), nebo Rachab, původně prostitutka v pohanském Jerichu (viz kniha Jozue, kap. 2), nebo třeba Bat-šeba, žena chetejského původu (viz 2. Samuelova 11).

Abrahamovi a králi Davidovi. Ty slavné sliby, které byly zapsány už v knihách Starého zákona, ty se předávaly z otce na syna napříč staletími a Josef má za úkol předat je o generaci dál.

Mariin snoubenec je však postaven před ošemetnou a nepříjemnou záležitostí. Má se oženit, ale pomalu začíná být zřejmé, že jeho snoubenka není tak úplně sama. Ale to přece nebylo předem dohodnuto. V předmanželské smlouvě bylo sjednáno, že Josef přijme do domu Marii a jen Marii, nikoho dalšího. Někdy je docela náročné a obtížné přijímat se vším všudy vlastní děti. A Josef by měl přijmout dítě, se kterým nemá nic společného? Měl by snad předrahou rodinnou tradici předávat někomu, kdo do té tradice vlastně nepatří?

Josef se rozmyslí a řekne si: Ne, to není ta správná cesta. V Písmu čteme: *rozhodl se propustit ji* – propustit těhotnou Marii. A jelikož má jeho snoubenka už tak život dostatečně zpackaný, bude nejlepší udělat to bez velkého hluku a ušetřit ji veřejné ostudy. Jako svobodná matka bez jakéhokoli právního zajištění si v životě užije problémů až až. Tím končí druhá část.

3. Spravedlivý muž

A konečně do třetice je tu jedna charakteristika ryze osobní: Josef byl spravedlivý muž. Docela by mě zajímalo, co takový popis může znamenat z vašeho pohledu. O kterých lidech bychom mohli říci, že jsou spravedliví? Jak se to na nich pozná?

Na Josefovi se to prý dalo poznat tak, že chtěl svoji snoubenku propustit potají - tak aby její důstojnost byla co možná nejméně pošpiněna jinými lidmi. Josef měl soucit, a nejspíš proto byl nazván mužem spravedlivým.

Říkává se, že ráno je moudřejší večera. Když se Josef rozhodl nechat Marii plavat a raději se oženit s jinou ženou, tak hned následující noci se mu zdál sen. A když se Josef ráno probudil, tak své rozhodnutí znovu zvážil, přehodnotil a rozhodl se jinak. Písmo praví: *přijal svou manželku k sobě*.

Když srovnáme jeho večerní úmysl s tím, co nakonec udělal, nezbyvá než konstatovat, že Josef spravedlivý zůstal a jeho spravedlnost byla ještě prohloubena. Už večer chtěl svoji snoubenku ochránit před hrožícími trampotami. Druhý den ráno byl ještě o něco moudřejší, přesněji řečeno, ještě soucitnější, ještě víc milosrdný. I když nemusel, i když měl dost pádný důvod těhotnou dívku nechat plavat, on ji přijal. Přijal ji a tak dostala ona i dítě právní ochranu. Přijal je oba, dostali azyl. Ne takový azyl jaký by dostali v dnešním azylovém domě. Dostali mnohem víc, stali se součástí rodiny s úžasnou tradicí. Stali se součástí domu a rodu Davidova.

Spravedlivý Josef bude svým dětem jednoho dne vypravovat boží zaslíbení daná jeho praotcům. A jeho nejstarší adoptovaný syn bude velmi dobře poslouchat – a nejen poslouchat, on ta zaslíbení začne uskutečňovat.

Na závěr připomeňme úvodní větu dnešního evangelia: *Narození Ježíše Krista se událo takto*. Ve světě ovládaném muži se Kristus objevil jako nečekaný, nechtěný, nepřijatelný, jako přítěž a obtíž. Ve světě měl místo k životu jen díky tomu, že tu byl člověk spravedlivý a milosrdný, člověk, který se nebál být ještě více spravedlivý, ještě více milosrdný, muž a otec jménem Josef. Takto se událo Kristovo narození.

Křesťanská víra se rodí podobně. Je to víra v nebeského Otce, který nás přijímá za své děti. Důvěra k Bohu Otci, který – podobně jako Josef, ba mnohem víc než on – je spravedlivý a milosrdný.

*Hospodine, nebeský Otče!
U Tebe nalézáme azyl.
V Tobě máme domov.
Tobě svěřujeme svůj život.*